

E
L
E
K
T
R
O
S
M
O
G

SAĞLIĞIMIZ İÇİN YENİ BİR TEHLİKE

Lowell PONTE

Yüksek gerilim telleri, radyo ve mikrodalga vericileri ile hatta ev aletleri görünmez bulutlar halinde sürekli olarak elektromagnetik ışınlar yaymaktadır. Bazı bilim adamları bu tür çevre kirlenmesinin Birleşik Amerika'da şimdiden sağlığa zararlı bir düzeye ulaştığı kanısındadır.

Birleşik Amerika'da New York eyaletinin kuzeyinde mehtapsız bir gecede ufak bir köyün sakinleri ellerinde parlayan cam borularla yeni bir yüksek gerilim hattının altında duruyorlardı. Aralarından biri şöyle diyordu: "Hepimiz adeta korku içindeyiz. Elektrik tellerine daha 50 metre kala havada o kadar yoğun elektrik varki ellerimizdeki flüoresan ampuller yanmaya başlıyor. Bu ışınların devamlı etkisi altında kalanların kanser tehlikesine maruz olup olmadıklarının bilimsel şekilde saptanmasını istiyoruz."

Massachusetts'de Cape Cod sakinleri mikrodalga ışınlarının halk için zararlı olmadığı kesinlikle öğrenilinceye kadar Amerika Hava Kuvvetlerinin kurmayı tasarladığı bir dev radar istasyonunun yapımının geri bırakılmasını istemiştir.

Kuzey Michigan'da halkın büyük çoğunluğu Deniz kuvvetlerinin güçlü bir verici istasyonunun yapımının durdurulması girişiminde bulunmuştur. Yayılacak yoğun ışınların insanlar ve hayvanlar üzerinde zararlı etkileri olmasından korkulmaktadır.

"Elektrosmog" (Elektrik kirli sisi) adı verilen görünmez elektromagnetik enerji dalgalarını protesto eden Amerikalıların sayısı gitgide artmaktadır. Birleşik Amerika'yı toplam 800.000 kilometre uzunluğunda bir yüksek gerilim ağı sarmaktadır. Televizyon şebekesi 250.000 röle hattı ile çalışmaktadır. Modern uçakların görmek ve görülmek için radara ihtiyaçları vardır.

Radyo, televizyon ve mikrodalga röle istasyonlarının sayısı 9 milyonu bulmakta ve 30 milyon cep, çanta ve otomobil tipi verici durmadan sinyallerini göndermektedir. Endüstride 35 milyon elektromagnetik gereç çalışmakta ve 125 milyon televizyon alıcı aпаратыnın elektronik flüoresan ekranlarının karşısında halk günlük yorgunluğunu gidermektedir.

Ayrıca 8 milyon aile mikrodalgalı ocaklarda yemek pişirmektedir. Bütün bunların sonucu olarak, ataları yalnız güneş ve yıldızlarla diğer doğal kaynakların ışınlarından yararlanan Amerikalılar şimdi ilâveten günde birkaç ilâ iki yüz defa yoğun elektromagnetik enerji dalgalarına maruz kalmaktadır.

Minnesota'da tarlasının üstünden yeni bir yüksek gerilim hattı geçen bir köyü şunu demektedir. "Vücudumun üzerinde sanki örümcekler geziyor. İnsan elektriği duyuyor ve seziyor, ancak göremiyor."

Yerden 15 metre yükseklikteki yüksek gerilim tellerinin altında duran bir insan 10 kilovolt alan şiddetinde elektromagnetik kuvvete maruzdur. Havada ozona dönüşen oksijenin çitirdıları işidilir. Işın o kadar yoğunur ki bazen yüksek gerilim tellerinin altında büyüyen bitkilerin yapraklarını doğrar. Işın alanında bulunan bir traktöre yaklaşırsa çok defa elleri acıtan bir şerare sıçrar. Havadaki elektriğin etkisi ile insanın saçları dimdik olabilir.

Uzun zaman, yüksek gerilim telle 'nden yayılan enerji dalgaları ile radyo dalgaları ve mikrodalgaların zararsız olduğu sanılmıştı. Oysa son araştırmalar bunların olumsuz sonuçlar verebileceğini göstermiştir.

Amerikalı biyofizikçi Andrew Marino ışınların elektromagnetik enerjiye maruz çevrelerde yaşayan insanlar ve hayvanlar üzerindeki etkilerini New York eyaleti Syracuse Tıp Enstitüsünde yaptığı denemelerle araştırmıştır. Aldığı sonuçlara göre yüksek gerilim tellerinden yayılan ışınların yoğunluğu doğrudan doğruya gelişmeyi frenlemektedir. Tellere 100-150 metre uzakta bulunanlarda kan durumunda ve nabız frekansında değişimler meydana gelmekte, hatta tellere 300 metre uzaklıkta yaşayanlarda reaksiyon yavaşlaması gibi arızalar görülmektedir.

Ross Adey 1973 yılında Kaliforniya'da Los Angeles Beyin Araştırma Enstitüsünde maymunları insanların hergün maruz kaldıkları frekansta elektrik ışınlarında bırakmış ve bu hayvanlarda anormal haller saptamıştır.

Adey "elektrosmog" un uyanıklık ve uyku devreleriyle birçok yaşam proseslerini ayarlayan doğal biyolojik düzeni olumsuz şekilde etkilediğini kabul etmektedir. Ritmik değişimlere tabi olan dünya manyetik alanı ve diğer doğal kuvvetler iç organlarımızın eşgiderliğini etkilemektedir. Yüksek gerilim hatlarının yarattığı suni magnetik alan ise bu düzeni bozmaktadır. Adey'e göre sonunda bütün organizma olumsuz şekilde etkilenmekte ve direnç kuvveti azaldığından daha önce söz konusu olmayan aksaklıklar başgöstermektedir. Bu da belki, Colorado Üniversitesi bilginlerinin saptadığı gibi, yüksek gerilim tellerinin 40 metreye kadar yakınında yaşayan insanlarda lösemi ve diğer bazı kanser türlerinden ölüm oranının ortalamasının üstünde olmasını izah etmektedir.

Rusya ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinde yapılan yüzlerce deneme sonunda elektromagnetik alanların yüksek kan basıncı, kalp sektesi, baş ağrısı, seksüel aksaklıklar gibi rahatsızlıklara neden olduğu saptanmıştır. Bu sebeple Sovyet Rusya'da radyo vericileri ve radar istasyonlarının en çok ne miktarda mikrodalga ışını yayabilecekleri sıkı şekilde belirlenmiştir. Bu da gösteriyor ki Ruslar daha şimdiden yoğun ve uzun süreli elektrosmagları zararlı saymaktadır.

Ancak Sovyetlerin davranışı her zaman bu görüşe uymamaktadır. Nitekim 1962 yılında C.I.A. Moskova'daki Amerikan sefaretinin, daha doğrusu büyük elçinin çalışma odasının, cadde-nin karşı tarafındaki iki binadan radara benzer mikrodalga ışınları altına alındığını saptamıştır. C.I.A. yaptığı laboratuvar denemelerinde maymunları aynı frekans ve yoğunlukta ışınlarla tutunca bu hayvanların üç hafta sonra asabi sistemlerinde bozukluklar meydana geldiğini belirlemiştir.

Sefaret personeli durumdan haberdar edil-memiş, ancak sağlık muayenelerinin yapılması bahanesiyle geri çağırılmıştır. Analizle kanda ak kürecik oranlarının normal düzeyin yaklaşık yarısı kadar üstünde olduğunu göstermiştir ki bu da ağır bir enfeksiyon hastalığına, fakat aynı zamanda belki lösemi tehlikesine işaretir.

1976 yılında Amerika Dış İşleri Bakanlığı Moskova sefaretini sağlık için tehlikeli saymış ve mikrodalga ışınlarından korunmak için bütün pencerelere metal jaluziler taktırılmıştır. Bugün aradan 14 yıl geçmiştir. Vaktile sefarette çalışmış olanlarda kanserden ölümün Amerika ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Bu arada iki eski büyükelçi bu hastalıktan yaşamlarını yitirmişti. 1979 yılında "Moskova sinyali" birden kesilmiştir.

1968 yılında Amerikan Deniz Kuvvetleri Kuzey Wisconsin'de çok özel bir telsiz istasyonunun kurulacağını haber vermiştir. Bu tesis Beyaz Saray ile dünya denizlerinde dolaşan atom deniz-altıları arasında tam güvenle çalışan bir haberleşme ilişkisi kurmak amacile yapılacaktır. Toplam 30.000 KW gücünde bir dev anten Amerika'da yüksek gerilim hatları ve elektrik şebekelerinde normal olarak kullanılan 60 Hertz frekansla dalgalarını bütün dünyaya gönderecekti.

Bu kadar düşük frekanslı elektromagnetik ışınlar yüksek gerilim tellerinin yaydığı elektrosmog gibi yaşam için tehlikeli olabilirdi. İlk araştırmaların sonuçları ürktücü oldu. Yabani ördekler ve kazlar şaşkına dönüyorlar, köpeklerin kan basıncı yükseliyor ve böceklerde genetik değişiklikler meydana geliyordu.

Çevre koruyucularının protestoları üzerine Deniz Kuvvetleri 1973 yılında tesisin kuruluş yerini Teksas'a çevirdi ise de bu da önlenmedi. 1974 de Kuzey Batı Michigan'da yapılan toplantılarla halk oyunu kazanma girişimleri de boşa çıktı ve yapılan referandum sonucunda proje reddedildi.

Bu arada Deniz Kuvvetleri tesisin güçlüğünü ve aynı zamanda zararsızlığını ispatlamak için Kuzey Wisconsin'de daha küçük bir istasyonu işletmeye almıştı. Sonuç çok kötü oldu. Düşük frekans ışınlarına maruz teknik personelin bir kısmının kan seromunda trigliserit oranı kalp için tehlikeli anormal bir düzeye çıktı. Bazı memurlar elektromogun etkisiyle en basit hesapları, örneğin toplamaları zorlukla yapabiliyorlardı. Bütün bu denemelerle sonunda deneme tesisi de kapatıldı.

Elektromogun tehlikeleri nasıl önlenebilir? Her şeyden önce, Devletin bu alanda tarafsız uzmanlara objektif ve gerçekçi araştırmalar yaptırması gerekir. Şimdiye kadar firmalar, askeri makamlar ve çevre koruyucularının inceleme sonuçları ve önerileri ciddiye alınmamış ve bir yana itilmiştir.

Seçilecek uzmanların araştırma sonuçlarına dayanılarak elektromagnetik ışınların üretimi ve

yoğunluk limitleri ile ilgili yasal emniyet normları belirlenmeli ve yürürlüğe konulmalı, uygulama da titizlikle denetlenmelidir.

Yüksek gerilim hatları imkân nisbetinde ve masrafa bakılmaksızın toprak altına alınmalıdır. Böylece elektromogun tehlikeleri geniş çapta azaltılmış olacaktır.

Vatandaşların davranışları da bu alanda küçümsenmeyecek yararlar getirebilir. Çok defa televizyon ve radyo verici antenleri kentlerin içindeki yüksek binaların üstünde kurulmakta ve böylece civarda yaşayan insanlar ve sokaklardaki yayalar sürekli olarak yoğun elektromagnetik ışınları altında bırakılmaktadır. Amerika Çevre Koruma Dairesi 1976 yılında Portland'ı ülkenin en fazla elektromoga maruz kenti ilân edince orada yaşayan halk yeni bir televizyon vericisinin yapımını önlemiştir. Oregon eyalet parlamentosu da elektromagnetik çevre kirlenmesini cezalandıran bir yasayı ele almıştır.

Bu gibi önlemler elektromogun tehlikesini geniş çapta bertaraf edebilir. İnsanoglu vaktile ateşi nasıl kullanabileceğini öğrendi ise şimdi de elektromog davasını aynı şekilde ele almak zorunluluğundadır.

Çeviren: Bülent BÜKTAŞ

● *Taklit edecek örneği olmayanlar nadiren gelişirler.*

PLAUTUS

● *Hayatın en büyük zevki, insanın başkalarının yapamayacağını dediği şeyi yapmasıdır.*

Walter BAGEHOT

● *Ne olduğumuzu biliriz, fakat ne olacağımızı bilemeyiz.*

SHAKESPEARE

● *Güzel şeylerde çirkin bir anlam bulan insan, çarpıcı olmayan bir günahkârdır.*

Oscar WILDE

● *Anita lâıyk olanların ona ihtiyaçları yoktur.*

HAZLITT

● *Talihsizlikler, kendileri için açık bırakılan kapıdan içeri girerler.*

Çek ATASÖZÜ

● *Güneşe bakan gölgeleri göremez.*

Helen KELLER